

Een nieuwe leidraad voor duurzaamheidsinitiatieven

27 augustus 2020

Caroline Wolberink

Outline presentatie

- Achtergrond Leidraad
  - De ACM en duurzaamheidsinitiatieven: een korte terugblik
  - Waarom een nieuwe Leidraad?
- Inhoud Leidraad
  - Doelstelling
  - Veranderingen in de beoordeling van duurzaamheidsinitiatieven
  - Veranderingen in beleid en handhaving
- Discussie

ACM en duurzaamheidsinitiatieven

- Sinds 2013 toename verzoeken om beoordeling van duurzaamheidsinitiatieven
- In 2014 stelt de ACM Visiedocument op
- De Kip van Morgen en de sluiting van de kolencentrales worden negatief beoordeeld
- De ACM ontvangt hierop veel kritiek
- De ACM stelt prioriteringsbeleid op

Waarom een nieuwe leidraad?

- Mededingingsrecht schrikt nog steeds duurzaamheidsafspraken af
- Maatschappelijke aandacht voor duurzaamheid is onverminderd groot
- Overheid staat voor belangrijke opgave: privé-initiatieven voor verduurzaming nodig
- Meer duidelijkheid over internationale normen waaraan overheid is gebonden ivm klimaatverandering (Urgenda-arrest, Verdrag van Parijs)

Doelstelling

- Wegnemen belangrijke kritiekpunten staat centraal:
  - kwantitatieve weging doet geen recht aan duurzaamheidsvoordelen
  - consument staat centraal ipv de burger
  - behoefte aan meer guidance in concrete gevallen
- Aandachtspunten:
  - grote verscheidenheid aan duurzaamheidsinitiatieven;
  - (Europees) kader mededingingsrecht

Definitie duurzaamheid

- ACM hanteert geen vastomlijnde definitie van duurzaamheid
- Duurzame ontwikkeling: de “ontwikkeling naar een economische, sociale en milieuvriendelijke duurzame toekomst voor de aarde en voor huidige en toekomstige generaties (VN-resolutie 66/288, 2012)
- Hierbij valt te denken aan de bescherming van milieu, biodiversiteit, klimaat, volksgezondheid, dierenwelzijn en eerlijke handel.
- Onderscheid tussen (i) milieuschadeafspraken en (ii) overige duurzaamheidsafspraken

Overzicht veranderingen

- Meer aandacht voor initiatieven die buiten artikel 6(1) vallen
- Reikwijdte van artikel 6 lid 3 is verruimd:
  - Een bredere interpretatie van “een eerlijk deel voor consumenten”
  - Een kwalitatieve naast een kwantitatieve weging van voor- en nadelen
- Grotere bereidheid om met partijen in gesprek te gaan en informeel advies te geven

Wat blijft het zelfde?

- Uitgangspunt: concurrentie is in beginsel goed voor duurzaamheid
- Kritische beoordeling van de noodzakelijkheid van de beperkingen
- Mededinging mag niet worden uitgeschakeld
- Partijen moeten zelf onderzoek doen naar compliance met lid 3

Ruimte onder lid 1

- Niet-verplichtende gezamenlijke ambities
- Codes, standaarden, labels, keurmerken
- Aanbodbeperking zonder merkbaar effect op prijs of variëteit
- Introductie nieuwe producten, technieken e.d. waarbij samenwerking noodzakelijk is
- Wetgeving elders respecteren (IMVO)

Ruimte binnen lid 3

Beoordeling “eerlijk deel”

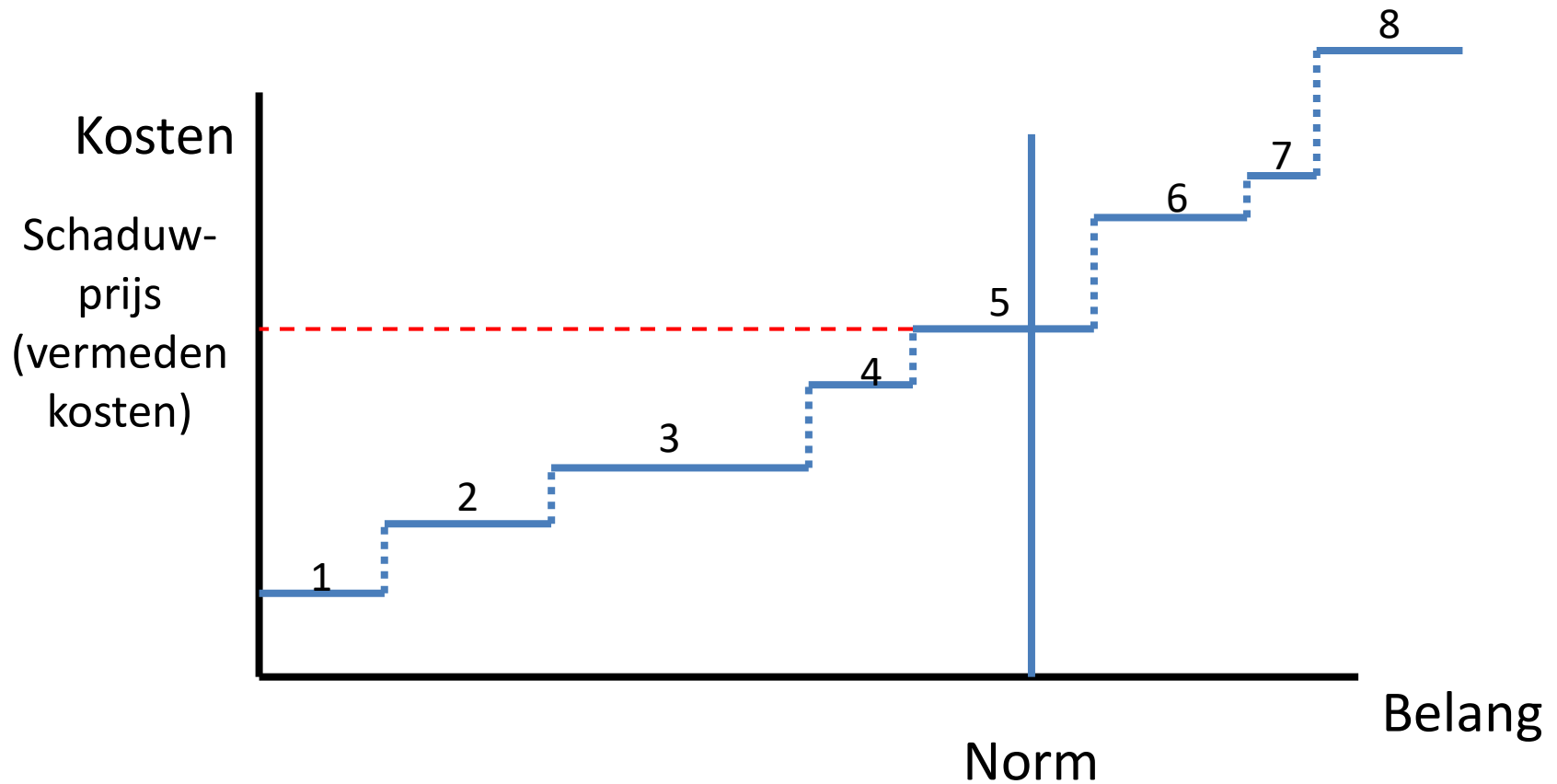
Onderscheid tussen:

- Milieuschadeafspraken met zwaarwegende externe effecten die een efficiënte bijdrage leveren aan het bereiken van een de overheid bindende norm >>>> volledige compensatie voor de gebruikers niet vereist
- Overige afspraken, gericht op dierenwelzijn, eerlijk loon, milieu ‘boven of buiten normen’ >>>> volledige compensatie wel vereist

Onderbouwing interpretatie “eerlijk deel”

- Geen juridische verplichting om consumenten altijd volledig te compenseren
- Milieuschade is bijzonder ernstig en urgent
- Er is een de overheid bindende norm (democratische legitimatie)
- De afspraak levert een efficiënte bijdrage aan de norm (samenleving gaat er op vooruit)
- Het is eerlijk dat gebruikers die de schade veroorzaken ook hiervoor (deels) de kosten dragen
- Mits zij wel ook deel uit maken van de samenleving en dus de zelfde voordelen genieten

Wat is een efficiënte bijdrage?

Hypothetisch voorbeeld

- De overheid heeft verplichting om CO₂-uitstoot met 25% te verminderen (HR in Urgenda)
- De overheid neemt maatregelen om dit doel te bereiken (subsidies, sluiting fabrieken, etc.)
- Een private overeenkomst beoogt een efficiënte bijdrage te leveren aan dit doel: kosten voor de samenleving zijn lager dan de milieuwinst (de schaduwprijs)
- De negatieve effecten voor de consument (prijsverhoging) zijn groter dan de voordelen van de milieuwinst
- Dit is geen probleem , want er is geen noodzaak om de consument volledig te compenseren voor de nadelen

Ruimte binnen lid 3: Vermoeden van geldigheid

- Kwantificering van voor- en nadelen is niet vereist bij:
  - Beperkt marktaandeel (max 30%); of
  - Nadelen zijn duidelijk geringer dan de voordelen

Beleid en handhaving

- Mogelijkheid om vooraf initiatief informeel met de ACM te bespreken
- Samenwerken blijft eigen risico
- Maar: Geen boete wanneer het initiatief:
  1. Tijdig met de ACM is besproken + door de ACM geen grote risico's zijn benoemd, of
  2. Publiekelijk is bekendgemaakt + leidraad te goeder trouw is gevolgd+ indien nodig voortvarend is aangepast

Discussie

Einde presentatie

Voor vragen naderhand: caroline.wolberink@acm.nl